

Πολιτισμός

Ελληνική Επανάσταση '21: «Age of Crime» – Η αφήγηση της «άλλης πλευράς»

Η χορογράφος Λενιώ Κακλέα προσεγγίζει με ανατρεπτικό τρόπο τη 200η επέτειο από την Επανάσταση του 1821 στην παράσταση «Age of Crime»

Νάστος Γιώργος
01.07.2021, 14:42

Κοινοποίηση 33

Στις 7 και 8 Ιουλίου στην Πειραιώς 260 (Χώρος Ε) θα παρουσιαστεί, στο πλαίσιο του εφετινού Φεστιβάλ Αθηνών, η παράσταση «Age of Crime» της χορογράφου Λενιώ Κακλέα, η οποία ζει κι εργάζεται στο Παρίσι. Το έργο αυτό δημιουργήθηκε – έπειτα από ανάθεση του σημαντικού πολιτιστικού θεσμού – με αφορμή την επέτειο για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821 και μας καλεί να επανεξετάσουμε τις επίσημες αφηγήσεις που διαμόρφωσαν την εθνική μνήμη.

Ποιες ήταν οι πρώτες σκέψεις που κάνατε όταν σας ανατέθηκε η δημιουργία μιας παράστασης εμπνευσμένης από τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση;

«Ένωσα ότι το έδαφος είναι ολισθηρό. Η Ελληνική Επανάσταση είναι ένα πολύ πυκνό ιστορικό φαινόμενο, παγκόσμιας εμβέλειας. Η αφήγηση που μας διδάσκεται στο σχολείο είναι αποσπασματική και πολύ συγκεκριμένης σκοπιάς. Για να απαντήσω στην ανάθεση κλήθηκα να κάνω ιστορική έρευνα που δεν είχα ξανακάνει για άλλα έργα μου, να επικεντρωθώ σε αυτή την περίοδο της ευρωπαϊκής ιστορίας που αρχικά πίστευα ότι δεν με ενδιέφερε και να ανακαλύψω πόσο αντίξοες και αμφιλεγόμενες ήταν οι συνθήκες συγκρότησης εθνικού κράτους και δημιουργίας “εθνικής” ταυτότητας. Επιπλέον, η ανάθεση, έγινε μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος εθνικών εορτασμών από τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης. Σημασία είχε λοιπόν, να απαντήσω ως καλλιτέχνης και στην ίδια την ανάθεση. Πώς συμμετέχει ένα παραστατικό έργο στην απόφαση ενός σύγχρονου ευρωπαϊκού κράτους να εορτάσει τη συγκρότησή του; Ποια είναι τα τυφλά σημεία μια τέτοιας απόπειρας; Πώς τοποθετούμαι και βλέπω προσωπικά ως καλλιτέχνης αυτή την ιστορική στιγμή; Τέλος, η Γαλλία είχε γιορτάσει αντίστοιχα τα 200 χρόνια από την Γαλλική Επανάσταση το 1989, και χορογράφοι που εκτιμώ πολύ (όπως η Μαγκί Μαρέν) είχαν απαντήσει με θαρραλέες προτάσεις στις αντίστοιχες αναθέσεις που τους έγιναν. Αυτό με ώθησε να τοποθετήσω ψηλά τον πήχη γι' αυτό το έργο».

Πώς αποφασίσατε τελικά να βασιστείτε στις «Οθωμανικές αφηγήσεις για την Ελληνική Επανάσταση από τον Γιουσούφ Μπέη στον Αχμέτ Τζεβντετ Πασά»;

«Όταν μου έγινε η ανάθεση από το Φεστιβάλ Αθηνών, γράφτηκα στο μεταπτυχιακό σεμινάριο της Μαριλίζας Μήτσου στη Σχολή Κοινωνικών Σπουδών στο Παρίσι, η οποία μου επέτρεψε να το παρακολουθήσω ως ακροάτρια. Ανάμεσα στη βιβλιογραφία που πρότεινε, συμπεριλαμβανόταν και η συγκεκριμένη έρευνα των Σοφίας Λαΐου και Μιχάλη Σαρηγιάννη του Εθνικού Ιστορικού Ιδρύματος που είχε δημοσιευτεί πρόσφατα, το 2019. Επιλέγοντας να ασχοληθώ σκηνικά με αυτή την πρωτοπρόσωπη μαρτυρία, ήθελα να τολμήσω να ακουστεί η αφήγηση της “άλλης πλευράς”. Η συγκεκριμένη μαρτυρία συνδυάζει με ενδιαφέροντα τρόπο τόσο την επίσημη φωνή της οθωμανικής αυτοκρατορίας όσο και το βίωμα ενός ανθρώπου που έζησε από κοντά το δράμα των πρώτων εξεγέρσεων στην Πελοπόννησο το 1821».

Πείτε μας λίγα λόγια για το στόχημο της παράστασής σας.

«Η παράσταση Age of Crime δεν ανατρέπει σε επίσημα σύμβολα της επανάστασης (σημαίες, τσαρούχια, ανδρικές ηρωικές φιγούρες) παρά ερευνά τη σωματική και πολιτική βία, ως χαρακτηριστικά των ρομαντικών επαναστάσεων του 19ου αιώνα. Κεντρική έχω επιλέξει να είναι η φιγούρα των βαμπίρ, δηλαδή των νεκροζώντανων, zombie, ή στοιχειών, που είχαν έντονη παρουσία στις λαϊκές αφηγήσεις του αγροτικού πληθυσμού που κατοικούσε τον ευρύτερο βαλκανικό χώρο. Ανατρέχω σε αυτή τη φιγούρα διότι τόσο οι πόλεμοι όσο και οι απόπειρες εορτασμού ενός “ένδοξου” παρελθόντος έχουν, με διαφορετικό τρόπο το καθένα, στοιχεία “βαμπιρισμού».

Γιατί επιλέξατε τους συγκεκριμένους χορευτές και χορεύτριες;

«Λείπω 15 χρόνια από την Αθήνα, και μέχρι σήμερα οι συνεργάτες μου ήταν από το Παρίσι. Για τη συγκεκριμένη ανάθεση, το Φεστιβάλ μου πρότεινε να συνεργαστώ με ελληνίδες χορεύτριες και έλληνες χορευτές, πρόταση που δέχτηκα με μεγάλη χαρά καθώς η Αθήνα διακρίνεται για το εξαιρετικό επίπεδο χορευτριών και χορευτών της. Επιθυμία μου ήταν να πραγματοποιηθεί ακρόαση για να γνωρίσω κι επαγγελματίες που δεν είχα δει ποτέ επί σκηνής».

Πρέπει κανείς να αποδεχτεί ακόμη και τις σκοτεινές πλευρές του παρελθόντος προκειμένου να χτίσει ένα γόνιμο μέλλον;

«Η αφήγηση του παρελθόντος είναι υπόθεση του παρόντος. Μέσα από αυτήν επιλέγουμε σε τι κοινωνία θέλουμε να ζήσουμε. Οι συνθήκες της εποχής της ελληνικής επανάστασης ήταν εξαιρετικά αντίξοες και ήταν δύσκολο να επικρατήσει ένα μεγαλόπνοο δια-βαλκανικό πολιτικό σχέδιο. Οι αγροτικοί πληθυσμοί ζούσαν σε φοβερή υλική και πνευματική μιζέρια. Οι πιο διαδεδομένες ιστορικές αφηγήσεις της περιόδου επιμένουν αντιπαλότερες ανάμεσα σε τοπικούς οπλαρχηγούς κι ευρωπαϊκές διανοούμενους. Σήμερα, παρότι η εποχή μας είναι πολύ διαφορετική, οι δυτικές κοινωνίες και η ευρωπαϊκή κοινότητα αντιμετωπίζουν πάλι αντίξοες συνθήκες (επιδημίες) και σημαντικές προκλήσεις: άνοδος της ακροδεξιάς και αποδυνάμωση των δημοκρατικών θεσμών. Ο ορίζοντας της προόδου και της παραγωγικότητας επισκιάζεται από την οικολογική καταστροφή και τις κοινωνικές ανισότητες. Είναι κατά τη γνώμη μου σημαντικό να έχουμε το κουράγιο να αμφισβητήσουμε παλιά μοντέλα, όπως η πατριαρχία, και να χτίσουμε μια κοινωνία πάνω στην ισότητα και στη συμπερίληψη».

Τι σκέφτεστε για αυτό που συμβαίνει στο εξωτερικό με τις αποκαθλώσεις αγαλμάτων αποικιοκρατών και όλα αυτά τα φαινόμενα;

«Οι κρατικές αναθέσεις για έργα τέχνης σε δημόσιους χώρους είναι σύνθετα φαινόμενα όπως και κάθε θεσμική απόπειρα ενίσχυσης της “συλλογικής” μνήμης. Καλούμαστε να επανεξετάσουμε με θάρρος με ποιο τρόπο πραγματευόμαστε σύμβολα καταπίεσης και ιστορικές φιγούρες της αποικιοκρατίας και τι σημαίνει αυτό για τις κοινωνικές ομάδες που υπέφεραν και υποφέρουν από τέτοια φαινόμενα».

Ζείτε στο εξωτερικό. Τι σημαίνει για εσάς ελληνικότητα;

«Θετικά, ελληνικότητα σημαίνει για μένα μη “καθαρή” ταυτότητα, πολιτιστικές διασταυρώσεις και πολλαπλές αφετηρίες. Σημαίνει κινητικότητα, ανταλλαγή και φιλοξενία. Με στενοχωρεί όταν η ελληνικότητα συνδέεται με την αρχαιολατρεία και το διχασμό».

Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα πιο ενδιαφέροντα ρεύματα της σύγχρονης τέχνης;

«Από τα πιο σημαντικά είναι σίγουρα ο φεμινισμός. Έμπνευση αντλώ από συγκεκριμένες καλλιτεχνικές και καλλιτέχνες, τη ζωή και τις προσεγγίσεις τους, φορμαλιστικές ή μη, κι όχι τόσο από κινήματα».

Απο τι αντλήσατε δύναμη για να ανταπεξέλθετε στις δύσκολες συνθήκες που δημιουργήσε για όλους μας η πανδημία;

«Από την πεποίθησή μου ότι τα πράγματα δεν θα πάνε ούτε καλύτερα ούτε χειρότερα. Θα πάνε εκεί που τα πάμε εμείς».